

TEORIA DE L'EDUCACIÓ

Curs: **2006-2007** Codi: **23144**. ECTS: **6** Titulació: **Pedagogia**
Professor: **Enric Roca** Departament: **Pedagogia Sistemàtica i Social**
Despatx: **G6-171 i Deganat (G5)** Tel. **93 581 31 88 i 93 581 27 03**
e-mail: enric.roca@uab.cat

1. Contribució de la Teoria de l'educació en la formació dels professionals de la Pedagogia

Aquesta matèria troncal del primer curs de Pedagogia es proposa introduir als nous estudiants de la titulació en el conjunt de temàtiques que aborda la Pedagogia com a disciplina acadèmica i professionalitzadora. Ha de conjuminar per tant una perspectiva holística i forçosament resumida dels principals temes que abasta el coneixement pedagògic, amb una altra d'esperonament motivador pels reptes i problemàtiques que vol assumir la Pedagogia com a saber teòric-pràctic en l'educació (formal, no formal i informal) present i futura i, en conseqüència, oferir una visió dels principals reptes pedagògics de la nostra societat així com dels àmbits professionals que s'albiren pel pedagog del segle XXI.

Es proposa servir d'introducció a les funcions professionals del pedagog en el marc de la reflexió teòrica, l'anàlisi crítica dels coneixements i recerques pedagògiques, la síntesi normativa a partir d'aportacions de diverses ciències i coneixements afins o complementaris, la iniciació de funcions com la docència, l'assessorament, l'orientació, la planificació i l'avaluació pedagògiques en els àmbits formal i no formals d'educació, etc. Tot això des d'una perspectiva introductòria, sintètica (síntesi entre el *saber* i el *fer* pedagògics) i alhora pràctica a partir de l'anàlisi de casos simulats i, també, de problemàtiques professionalitzadores concretes.

La relació de la Teoria de l'educació amb altres assignatures resulta evident com a matèria que recull les aportacions de les dimensions científica¹, ideològica², històrica³ i comparativa⁴ de l'educació per una part i, de l'altra, la dimensió teòric-pràctica⁵ (Colom y Núñez, 2001).

2. Competències i objectius

Sense voler ser exhaustius, ni tampoc definitius en aquest tema (donat que en l'àmbit de les competències professionals dels pedagogs partim de referents encara provisionals), en el següent quadre assagem la relació que s'establiria entre les

¹ Psicologia de l'educació, Biologia de l'educació, Sociologia de l'educació, Economia de l'educació.

² Filosofia de l'educació, Política de l'educació.

³ Història de l'educació.

⁴ Educació comparada, Prospectiva de l'educació.

⁵ Pedagogia diferencial, Didàctica, Organització escolar, Orientació educativa.

competències a treballar i els objectius que vol assolir la matèria tot relacionant-los entre sí.

<p style="text-align: center;">COMPETÈNCIES PROFESSIONALS⁶</p>	<p style="text-align: center;">OBJECTIUS</p>
<p>1. D'anàlisi dels fenòmens educatius i de la seva complexitat⁷.</p> <p>3. D'interpretació de les informacions de l'àmbit educatiu.</p>	<p>a) Iniciar-se en la reflexió sobre el pensament i les teories pedagògiques que fonamenten totes les activitats educatives, intencionals, professionals o no professionals, etc.</p>
<p>3. D'adquisició i d'interpretació de les informacions i coneixements de l'àmbit educatiu.</p>	<p>b) Adquirir la conceptualització i la terminologia bàsica de l'àmbit pedagògic.</p>
<p>2. D'adaptació de les accions educatives a contextos i situacions diverses</p> <p>3. D'interpretació de les informacions de l'àmbit educatiu.</p>	<p>c) Analitzar els elements i les institucions que conflueixen en l'educació formal i la no formal.</p>
<p>3. D'interpretació de les informacions de l'àmbit educatiu.</p> <p>9. De legislació, recerca i innovació educativa sobre el sistema educatiu.</p>	<p>d) Informar-se críticament dels elements que són a la base de les darreres reformes del sistema educatiu</p>
<p>8. De presa de decisions en l'àmbit pedagògic.</p> <p>15. De comportament ètic en el marc de la professió pedagògica.</p>	<p>e) Fomentar la valoració i el compromís vers la professió pedagògica.</p> <p>f) Capacitar-se per actuar de forma anticipatòria i innovadora com a professional de l'educació.</p>

⁶ Extreptes del document "Perfil i competències dels pedagogs avui" (6è. Esborrany, 16/07/06). UAB.

⁷ En negreta es conserven les parts originals del redactat de les competències segons el document citat.

<p>4. En intervenció directa simulada en processos educatius i formatius.</p> <p>5. De comunicació en situacions educatives.</p> <p>6. De gestió psicoeducativa de persones, grups i intergrups.</p> <p>7. De disseny i avaluació d'accions educatives.</p> <p>8. De presa de decisions en l'àmbit pedagògic.</p> <p>16. De docència per a la intervenció directa o indirecta en els processos educatius.</p>	<p>g) Introduir-se en l'estudi, simulació i avaluació de les pròpies destreses comunicatives (verbals i no verbals), socials i docents davant els problemes, processos, situacions o casos relacionats amb la pràctica pedagògica.</p> <p>h) Comprometre's en compartir processos formatius amb altres persones.</p>

3. Continguts

Els apartats temàtics de la matèria són els següents:

1. **Conceptualització i epistemologia educatives** (vinculat als objectius a, b i c)

- 1.1. **Diverses accepcions dels termes: educació, instrucció, ensenyament, aprenentatge, formació, etc. L'educació com acció sistemàtica i no sistemàtica. L'educació com a procés de realització i perfeccionament humà. L'educació com a activitat científica i tecnològica.**
- 1.2. **Les Ciències Socials i les de l'Educació. Models epistemològics en Pedagogia.**
- 1.3. **Ciències de l'educació i Pedagogia. Diverses classificacions segons autors. Reflexions crítiques.**
- 1.4. **Educació formal, no formal i informal. Institucions formals i no formals**

2. **Models conceptuals en educació i comunicació educatives** (vinculat als objectius a, b i g)

2.1. Diferents models conceptuals del fet educatiu: paradigma tecnològic, paradigma hermenèutic, paradigma crític. Anàlisi crítica.

- 2.2. **Educació i la Teoria General de Sistemes (TGS). L'educació com a sistema de comunicació.**
- 2.3. **La comunicació verbal i la no verbal en els processos educatius. Les competències comunicatives dels pedagogs.**

3. **Les principals institucions educatives** (vinculat als objectius a, c i g)

- 3.1. **La família com a institució educativa. Diferents models de família: conseqüències pedagògiques.**
- 3.2. **Funcions de l'escola. La institució escolar i les crítiques que ha generat. Les propostes desescolaritzadores.**

3.3. Altres institucions i modalitats d'educació no formal (adults; del lleure; de la salut; animació sociocultural; laboral; ambiental, etc.).

4. Sistema educatiu, legislació i participació (vinculat als objectius b, d, e i g)

- 4.1. Els sistemes educatius actuals i els seus principals reptes.
- 4.2. Estructura i característiques del sistema educatiu espanyol i català.
- 4.3. El marc educatiu legal (Constitució, Estatut, lleis orgàniques, esborranys i documents de treball). Anàlisi crítica.
- 4.4. La participació social en el sistema educatiu. Els consells escolars i els seus nivells de representació. La participació dels pares/mares.

5. L'educand (vinculat als objectius a, c, f, g i h)

- 5.1. L'educand com a subjecte principal del procés educatiu.
- 5.2. Característiques del desenvolupament i necessitats personals i de grup davant el fet educatiu.
- 5.3. La dinàmica del grup-classe i algunes problemàtiques actuals.

6. L'educador (vinculat als objectius a, c, e, f, g i h)

6.1. L'educador professional i el no professional. Límits, exigències i possibilitats de la professió docent.

- 6.2. Les funcions docents i tutorials.
- 6.3. El malestar docent.

7. Currículum i diversitat (vinculat als objectius a, b, c, d, e, f, g i h)

- 7.1. El currículum escolar i l'atenció a la diversitat.
- 7.2. El marc curricular legal. Disseny i concreció curriculars.
- 7.3. Les adaptacions i modificacions curriculars.
- 7.4. Immigració i educació. L'educació intercultural.

8. L'educació al llarg de tota la vida i el paper de les TIC en l'educació present i futura (vinculat als objectius a, b, c, f, g i h)

- 8.1. L'educació en un món laboral globalitzat. Educació d'adults, laboral i permanent. L'educació en l'espai únic europeu.
- 8.2. La funció educativa dels mitjans de comunicació social.

8.3. Les TIC i les seves repercussions educatives. Internet, aprenentatge en xarxa i aprenentatge electrònic.

- 8.4. Envers l'educació en la societat del coneixement.

4. Pla de treball i hores estimades

4.1. Ensenyament-aprenentatge presencial

Activitats que es realitzaran a l'aula sota la supervisió del professor:

- ✓ Exposicions introductòries o temàtiques.
- ✓ Exposicions dels estudiants en petit grup o gran grup.
- ✓ Exposicions de persones convidades a classe.
- ✓ Simulacions de situacions professionals (en petit grup o gran grup) (SSPPC)⁸
- ✓ Visionat crític de les gravacions de les simulacions i debat en classe (SSPPC).
- ✓ Seminaris i/o debats temàtics (en petit grup o en grup gran).
- ✓ Treball en petit grup i posada en comú en grup gran.
- ✓ Visionats de vídeos/DVD de temàtiques vinculades directament o indirecta amb el programa.
- ✓ Exercicis o proves escrites teòrico-pràctiques.

4.2. Ensenyament-aprenentatge dirigit

Activitats que es realitzaran sota la supervisió del professor fora de l'aula:

- ✓ Treballs escrits individuals de reflexions a propòsit de les simulacions.
- ✓ Treballs escrits individuals o en petit grup temàtics.
- ✓ Treballs en petit grup que després s'exposaran a l'aula.
- ✓ Lectures recomanades i orientades.
- ✓ Visionat de pel·lícules aconsellades i orientades.
- ✓ Fòrums virtuals.
- ✓ Estudis orientats de recerca d'informació en bibliografia, internet, etc.
- ✓ Tutories virtuals i presencials.

4.3. Ensenyament-aprenentatge autònom

Activitats que realitzarà l'estudiant fora de l'aula i *autoorganitzades*:

- ✓ Estudi personal o en petit grup.
- ✓ Lectures autònomes o d'ampliació.
- ✓ Visionat i registre crític (voluntaris), individual o en grup, de les simulacions.
- ✓ Recerca d'informació a Internet i a biblioteques.
- ✓ Treball voluntari en grup per l'estudi i la recerca d'informació.
- ✓ Preparació escrita d'apunts, resums, esquemes, compilacions, etc.
- ✓ Fòrums virtuals entre estudiants.
- ✓ Tutories de lliure iniciativa, personals o en grup; presencials o virtuals.

⁸ La tècnica de SSPPC (simulacions de situacions professionals potencialment conflictives) és una adaptació de la d'inoculació d'estrès i les pròpies de les destreses socials i professionals basades en simulacions de casos reals. Consisteix en simulacions a partir de rols pre-assignats (no tancats) de problemes professionals que poden suscitar conflicte, polèmica o diversitat d'actuacions professionals. Es tracta d'assajar les millors respostes professionalitzadores i analitzar-les amb detall (per això, les que es poden, es graven en vídeo i es visionen en grup gran posteriorment), comentar-les i criticar-les "positivament" a partir del visionat de l'enregistrament. Posteriorment es pot continuar un procés de reflexió individual o en grup per escrit o mitjançant el campus virtual (treballs, tutories, fòrum)..

DISTRIBUCIÓ DE TASQUES I HORES ESTIMADES DEL PLA DE TREBALL

	Activitats	Exposicions temàtiques	Exposicions estudiant s (petit o gran grup)	Exposicions persones convidades	SSPPC (simulació, anàlisi i debat)	Treballs en grup, seminaris i debats (amb o sense visionat de vídeos/DVD)	Exercicis escrits i proves
E/A PRESENCIAL	Temes	1.1.; 1.2.; 1.4.; 2.1.;2.2.; 2.3. 3.2.; 3.3.; 4.1.; 4.4.; 5.1.; 6.1.; 6.2.; 7.1.; 7.2.; 7.3. 8.1.; 8.2.; 8.3. i 8.4.	1.3. 4.2. i 4.3.	5.3. i 7.4.	2.3.(2); 3.1.(1); 3.2.(3); 3.3.(1); 5.3.(1); 6.2.(1); 7.4.(1) i 8.2.(1)	1.3.; 3.1. i 6.3.	Tots (4 proves d'opcions múltiples) 3.; 6 i 7 (prova escrita d'estudi de cas)
	Estudiant	Es motiva; assimila; relaciona; pren notes; pregunta; transfereix; qüestionat; debat; valora...	Prepara; presenta; exposa; sintetitza; resumeix; distribueix rols de grup; avalua; debat; contrasta i relativitza; matisa; valora...	Es motiva; vivencia les experiències d'altre; pregunta; qüestionat; debat; transfereix; valora; estableix relació més personal..	Dramatitza; imita; transfereix; vivencia; assimila; experimenta; improvisa; debat; reflexiona; valora i s'autovalora; es consciencia; avalua...	Assimila rols de grup; s'organitza; transfereix, s'informa; contrasta; valora; debat; reflexiona; assimila; exposa; es responsabilitza; avalua...	Identifica; recorda; diferencia, relaciona; discrimina; resol temes i/o casos pràctics; transfereix; sintetitza i proposa
	84 h.	36 h.	3 h.	2 h.	30 h.	6 h.	7 h.

	Professor	Motiva; introdueix, contextualitza; explica; analitza; relaciona; sintetitza; resumeix; valora; observa; avalua...	Observa; anima; discuteix, motiva; valora; debat; avalua; matitza; contextualitza...	Presenta; debat; contextualitza; anima; observa; valora; contrapos a; avalua...	Prepara els rols; motiva; contextualitza; supervisa; controla; observa; registra i anota; explica; no jutja; analitza; avalua...	Anima; controla; observa, motiva; resol dubtes; debat; resumeix, contextualitza, valora; coordina; avalua...	Resol dubtes; avalua; valora...
	84 h.	36 h.	3h.	2 h.	30 h.	6 h.	7 h.

	Activitats	Reflexions individuals de les simulacions	Treballs escrits temàtics individuals o en petit grup (per exposar o no a l'aula)	Lectures recomanades i orientades	Fòrums virtuals	Recerca orientada d'informació bibliogràfica i a Internet
E/A DIRIGIT	Temes	2.3.(2); 3.1.(1); 3.2.(3); 3.3.(1); 5.3.(1); 6.2.(1); 7.4.(1) i 8.2.(1)	1.3.;3.1.; 4.2.; 4.3. i 6.3.	5.2.	3.2. i 6.3.	3.1.; 4.2.; 4.3. i 5.2.

	Estudia nt	Reflexiona; analitza; sintetiza; ordena les idees; sistematitza; avalua; valora, qüestiona; pregunta; pren posició; transfereix; ; aprofundeix un tema; recerca informació complementària; formalitza el coneixement...	Reflexiona i analitza individualment o en grup; matitza la posició personal; integra les aportacions dels altres; fa aportacions a la valoració del grup; aprofundeix un tema des d'una part del treball conjunt; valora la feina en equip...	Amplia informació i coneixement; transfereix; complementa; valora;; contrasta, relativitza postures anteriors, aprofundeix temes; s'introdueix en temes polèmics; força l'anàlisi crítica...	Participa, dialoga, discuteix, es posiciona, relativitza, s'enriqueix amb l'opinió dels altres; es comunica; estableix complicitats; debat; valora; contrasta; dubta; pregunta, respon...	Cerca; selecciona; analitza; relaciona; sintetitza; prioritza; jerarquitza; delimita; valora; avalua; amplia coneixements i informació; sistematitza; organitza i presenta la informació...
	De 26 h. a 56 h. aprox.	De 0 h. a 16 h. aproximada (optatives)	18 h.	De 2 h. a 8 h.	De 0 h. a 8 h.	6 h.
	Professor	Corregeix, supervisa; valora; avalua; suggereix; interroga; repta; dialoga; sintetitza...	Corregeix, supervisa; valora; avalua; suggereix; interroga; repta; dialoga; sintetitza...	Planifica; recomana; orienta; resol dubtes; valora...	Planifica; cerca materials; anima; interroga; debat; valora; avalua...	Orienta; assessora; recomana; resol dubtes; anima; contextualitza; avalua...
	89 h.	35 h.	40 h.	8 h.	4 h.	2 h.

E/A AUTÒNO M	Activitats	Estudi personal o en petit grup (preparació escrita d'apuntes, esquemes, resums...)	Lectures autònomes o d'ampliació. Recerca lliure a biblioteques o internet	Visionat o registre crític dels voluntaris de les simulacions (individual o en grup)	Treball voluntari en grup per a l'estudi i la recerca d'informació	Tutories lliures personals o en grup; virtuals o presencials
	Temes	Tots	Tots	2.3.(2); 3.1.(1); 3.2.(3); 3.3.(1); 5.3.(1); 6.2.(1); 7.4.(1) i 8.2.(1)	Tots	Tots
	Estudiant	Estudia; recopila; resumeix, esquematitza; sintetitza; repassa; relaciona; memoritza comprensivament; transfereix; autoavalua; automotiva.....	Es motiva; amplia; relaciona; contextualitza; transfereix; valora; contrasta; s'automotiva; amplia informació; es resitua...	Amplia informació i coneixements; cerca; transfereix; valora; contextualitza; complementa; resitua; actualitza; relaciona...	Comparteix, contrasta; compara; dialoga; discuteix; recompensa; amplia; valora; coavalua; repassa; es motiva; debat...	Aclareix dubtes i pregunta; amplia; cerca informació complementària; contrasta; valora; es responsa bi-litza més del propi aprenentatge; improvisa; investiga noves fonts de coneixement...
	De 25 a 97 h. aprox.	De 25 a 45 h.	De 0 a 20 h.	De 0 a 8 h.	De 0 a 20 h.	De 0 a 4 h.

	Profess or	Prepara materials de consulta de l'alumne; prepara classes, exercicis, proves...	Llegeix, escriu o busca informació sobre els temes. Recerca sobre els temes (congressos, etc.)	Revisa, sintetitza, re-programa, reformula, reorienta... (mitjançant les tutories o l'anàlisi de les reflexions escrites)	Busca i pacta intervencions dels convidats externs	Assisteix a hores de tutoria a lliure disposició per a l'estudiant per orientar-lo, resoldre dubtes; motivar-lo... O bé ho fa pel fòrum virtual
	44 h.	20 h.	12 h.	--	--	12 h.

Total hores estudiant: **mínim de 135 h. (màxim aproximatiu: 237 h.)**

Total hores professor: **217 h.**

5. Previsió aproximativa de calendari

<i>Distribució procés E/A presencial. 1er semestre</i>		
Set. 0	12 al 15 Setembre	Pla d'acollida
Set. 1	20 Setembre	Presentació assignatura segons horari establert
Set. 2	27-29 Setembre	Tema 1.1. segons horari establert
Set. 3	4-6 Octubre	Tema 1.1. i 1.2.. segons horari establert
Set. 4	11 Octubre	De 9 a 12 (incloent la franja): SSPPC 1 del tema 2.3.
Set. 5	18-20 Octubre	Temes 1.2. i 1.3. (treball en grup) segons horari establert
Set. 6	25-27 Octubre	Dia 25: tema 1.3. (treball en grup) segons horari establert Dia 27: de 10 a 11:30 (franja) i de 13 a 14: SSPPC 2 del tema 2.3.
Set. 7	3 Novembre	Tema 1.3. (treball en grup) segons horari establert
Set. 8	8-10 Novembre	Tema 1.4. segons horari establert
Set. 9	15-17	Dia 15: tema 2.1. segons horari establert

	Novembre	Dia 17: de 10 a 11:30 (franja) i de 13 a 14: SSPPC 3 del tema 3.1.
Set. 10	22-24 Novembre	Tema 2.2. segons horari establert
Set. 11	29-1 Novembre Desembre	Dia 29: tema 2.3. segons horari establert Dia 1: de 10 a 11:30 (franja) i de 13 a 14: SSPPC 4 del tema 3.2.
Set. 12	13-15 Desembre	Dia 13: tema 2.3. segons horari establert Dia 17: Prova d'opcions múltiples (temes 1 i 2)
Set. 13	20 Desembre	De 9 a 12 (incloent la franja) SSPPC 5 del tema 3.2..
Set. 14	10-12 Gener	Dia 10: Debat a classe sobre el buidat de les fitxes del tema 3.1. Dia 12: tema 3.2. segons horari establert
Set. 15	17-19 Gener	Dia 17: tema 3.2. segons horari establert Dia 19: de 10 a 11:30 (franja) i de 13 a 14: SSPPC 6 del tema 3.2..
Set. 16	24-26 Gener	Dia 24: tema 3.3. Dia 26: de 10 a 11:30 (franja): Prova escrita d'estudi de cas; de 13 a 14: tema 3.

Setmana del 29 de gener al 2 de febrer: setmana intersemestral

Setmanes del 5 al 9 i del 12 al 16 de febrer: Pràcticum I

<i>Distribució procés E/A presencial. 2on semestre</i>		
Set. 1	20-21 Febrer	Tema 3.3. segons horari establert
Set. 2	27-28 Febrer	Dia 27: tema 4.1. segons horari establert Dia 28: de 9 a 12 (incloent la franja): SSPPC 7 del tema 3.3..
Set. 3	6-7 Març	Treball en grup a classe sobre els temes 4.2. i 4.3. segons horari establert.
Set. 4	13-14 Març	Tema 4.4. segons horari establert
Set. 5	20-21 Març	Dia 20: Prova d'opcions múltiples (temes 3 i 4) Dia 21: tema 5.1. segons horari establert.
Set. 6	27-28 Març	Dia 27: tema 5.3. segons horari establert (persona convidada) Dia 28: de 9 a 12 (incloent la franja): SSPPC 8 del tema 5.3..
Set. 7	10-11 Abril	Temes 6.1. i 6.2
Set. 8	17-18 Abril	Dia 17: tema 6.2. segons horari establert Dia 18: de 9 a 12 (incloent la franja): SSPPC 9 del tema 6.2..
Set. 9	24-25 Abril	Dia 24: De 10 a 12 (franja; vídeo) i de 13 a 14: tema 6.3. Dia 25: Prova escrita d'estudi de cas: tema 6.
Set. 10	2	Prova d'opcions múltiples (temes 5 i 6)

	Maig	
Set. 11	8-9 Maig	Temes 7.1 i 7.2 segons horari establert
Set. 12	15-16 Maig	Temes 7.2 i 7.3 segons horari establert
Set. 13	22-23 Maig	Dia 22: tema 7.4. segons horari establert (persona convidada) Dia 23: de 9 a 12 (incloent la franja): SSPPC 10 del tema 7.4.
Set. 14	29-30 Maig	Dia 29: tema 7.4. segons horari establert Dia 30: Prova escrita d'estudi de cas: tema 7.
Set. 15	5-6 Juny	Tema 8.1. segons horari establert
Set. 16	12-13 Juny	Dia 12: tema 8.2.. segons horari establert Dia 13: de 9 a 12 (incloent la franja): SSPPC 11 del tema 8.2.
Set. 17	19-20 Juny	Tema 8.3. segons horari establert
Set. 18	26-27 Juny	Dia 26: Tema 8.4. segons horari establert Dia 27: Prova d'opcions múltiples (temes 7 i 8)

6. Avaluació i acreditació dels aprenentatges

Per a l'avaluació dels estudiants es tindran en compte les activitats següents:

	Activitats d'avaluació	%

E/A Presencial	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Assistència i participació en les exposicions temàtiques, de grup i amb convidats 	10 %
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Assistència, participació activa i competència expositiva en treballs de grup i seminari 	10 %
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Assistència, participació i implicació personal en les SSPPC 	10 %
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Exercicis escrits temàtics de casos –resoldre un cas– (tres en total) 	15 %
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Proves de preguntes teòriques d'opció múltiple (quatre en total) 	15 %
E/A Dirigit	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Reflexions escrites <i>optatives</i> de les simulacions (individuals) 	15 %
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Petits treballs temàtics (individuals o en petit grup) 	15 %
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Participació i aportacions en el fòrums virtuals 	2,5 %
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Coavaluació de petits treballs temàtics (dos en total). 	2,5 %
E/A Autònom	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Autoavaluació de les tasques per a l'estudi individuals i les activitats d'aprofundiment o recerca <i>optatives</i> 	5 %

7. Materials

7.1. Materials virtuals per l'estudiant

L'estudiant de l'assignatura podrà accedir mitjançant el campus virtual al següent material general:

- *Power-point* de tots els temes de l'assignatura.
- Apunts, articles o lectures obligatòries complementàries.
- Lectures recomanades d'ampliació.
- Notícies, articles, referències, etc. que siguin d'actualitat pel temari de l'assignatura.
- Models de proves i d'exercicis escrits de l'assignatura.
- Guions de les SSPPC que s'efectuaran a classe.
- Guió o resum de les conferències dels convidats a l'assignatura.

7.2. Materials virtuals o en còpia per l'estudiant

L'estudiant de l'assignatura podrà accedir a:

- Còpia en DVD o vídeo de les pel·lícules que es passaran a l'aula sobre diversos temes.
- Còpia en DVD o vídeo de les pel·lícules complementàries o d'ampliació sobre els temes de l'assignatura.
- Còpia en DVD o vídeo de les simulacions gravades a classe.

7.3. Pàgines *web* recomanades per a l'assignatura

DEPARTAMENT DE PEDAGOGÍA SISTEMÁTICA I SOCIAL (UAB)

<http://dewey.uab.es/pedagogiasistemica>

DEPARTAMENT DE PEDAGOGÍA APLICADA (UAB)

<http://www.uab.es/dep-pedagogia-aplicada/>

REVISTES

Revista Interuniversitaria de Teoría de la Educación

<http://www3.usal.es/teoriaeducacion/default.htm>

Revista Electrónica de Teoría de la Educación

<http://www3.usal.es/teoriaeducacion/>

Revista Española de Pedagogía

<http://www.ucm.es/info/quiron/rep.htm>

Revista Interuniversitaria de Formación del Profesorado

<http://www.aufop.org/>

Bordon

<http://www.uv.es/soespe/bordon.htm>

BASES DE DADES I PORTALS

Informació educativa sobre Europa

<http://www.eurydice.org/>

ISBN

<http://agora.mcu.es/libro/>

EDUSO (Portal d'educació social)

<http://www.eduso.net/red.htm>

ERIC

<http://ericir.sunsite.syr.edu/Eric/>

ASTD

http://www.astd.org/index_IE.html

SITE (Seminari Interuniversitari de Teoria de l'educació) i CITE (Congrés interuniversitari de Teoria de l'educació)

- **Web general del SITE (Seminario Interuniversitario de Teoría de la Educación)**
<http://www.ucm.es/info/site/>

INSTITUCIONS I ORGANITZACIONS

Departament d'educació

<http://www.gencat.net/ense/>

Col·legi de Pedagogs de Catalunya

<http://www.pedagogs.org/>

Observatori català de joventut

<http://www3.gencat.es:81/joventut/catala/observatori/>

Sociedad Española de Educación Comparada

<http://www.sc.ehu.es/seec>

Lista de Educación Comparada en la REDIRIS

<http://www.rediris.es/list/info/edu-comp.es.html>

7.4. Bibliografía bàsica de l'assignatura

- BRUNER, J. (1997) **La educación, puerta de la cultura** Visor. Madrid.
- CARBONELL, J.; SIMÓ, N.; TORT, A. (2002) **Magribins a les aules** Eumo Editorial. Vic.
- CASTELLS, M.; HIMANEN, P. (2003) **La societat de la informació i l'estat del benestar: El model finlandès** Ed. UOC. Barcelona.
- COLOM, A. J. (2002) **La (de)construcción del conocimiento pedagógico** Paidós. Barcelona.
- COLOM, A. J. y otros (1997) **Teorías e instituciones contemporáneas de la educación** Ariel. Barcelona.
- COLOM, A. J.; NÚÑEZ, L. (2001) **Teoría de la Educación** Síntesis. Madrid.
- COREA, C.; LEWKOWICZ, I. (2004) **Pedagogía del aburrido. Escuelas destituidas, familias complejas** Paidós. Barcelona.
- DOWLING, E.; OSBORNE, E. (1996) **Familia y escuela. Una aproximación conjunta y sistémica a los problemas infantiles** Paidós. Barcelona.
- ESTEVE, J. M. (2000) **El malestar docente** Paidós. 3ª edición. Barcelona.
- ESTEVE, J. M. (2003) **La tercera revolución educativa. La educación en la sociedad del conocimiento** Paidós. Barcelona.
- ESTEVE, J. M.; FRANCO, S.; VERA, J. (1995) **Los profesores ante el cambio social** Anthropos. Barcelona.
- FERNÁNDEZ ENGUITA, M. (2001) **Educación en tiempos inciertos** Ed. Morata. Madrid.
- FERRERO, J. J. (1998) **Teoría de la Educación** Universidad de Deusto. 2ª edición. Bilbao.
- FIORINZA, A.; NARDONE, G. (2004) **La intervención estratégica en los contextos educativos** Herder. Barcelona.

- FOLCH CAMARASA, L.; FOLCH SOLER, L.; FOLCH, J. (2002) **Educar els fills cada dia és més difícil** Eumo Editorial. Vic.
- GARCÍA CARRASCO, J.; GARCÍA DEL DUJO (1996) **Teoría de la Educación I. Educación y acción pedagógica** Ediciones Universidad de Salamanca. Salamanca.
- GARCÍA CARRASCO, J.; GARCÍA DEL DUJO (2001) **Teoría de la Educación II. Procesos primarios de formación del pensamiento y la acción** Ediciones Universidad de Salamanca. Salamanca.
- GARDNER, H. (1993) **La mente no escolarizada. Cómo piensan los niños y cómo deberían enseñar las escuelas** Paidós. Barcelona.
- GERVILLA, E. (Coord.) (2002) **Globalización, Inmigración y Educación** Seminario Interuniversitario de Teoría de la Educación. Diputación de Granada.
- GIJÓN, M. (2004) **Encuentros cara a cara. Valores y relaciones interpersonales en la escuela** Ed. Graó. Barcelona.
- GIMENO SACRISTÁN, J. (2001) **Educar y convivir en la cultura global. Las exigencias de la ciudadanía** Morata. Madrid.
- GIMENO SACRISTÁN, J. (2003) **El alumno como invención** Ed. Morata. Madrid.
- GREEN, A.; LENEY, T.; WOLF, A. (2001) **Convergencias y divergencias en los sistemas europeos de educación y formación profesional** Pomares. Barcelona.
- HARASIM, L. y otros (2000) **Redes de aprendizaje. Guía para la enseñanza y el aprendizaje en red** Gedisa. Barcelona.
- HENDERSON, N.; MILSTEIN, M. M. (2003) **Resiliencia en la escuela** Paidós. Barcelona.
- JENSEN, E. (2004) **Cerebro y Aprendizaje. Competencias e implicaciones educativas** Ed. Narcea. Madrid.
- JORDÁN, J. A. (2001) **La escuela multicultural. Un reto para el profesorado** Paidós. Barcelona.
- LÓPEZ OCAÑA, A. M.; ZAFRA, M. (2003) **La atención a la diversidad en la educación secundaria obligatoria. La experiencia del IES “Fernando de los Ríos” de Fuente Vaqueros (Granada)** Octaedro. Barcelona.

- MARCHESI, A. (2000) **Controversias en la educación española** Alianza Editorial. Madrid.
- MARCHESI, A. (2004) **Qué será de nosotros, los malos alumnos** Alianza Editorial. Madrid.
- MARINA, J. A. (2005) **Aprender a viure** Ed. Columna, 2ª edició. Barcelona.
- MORENO, F. X. (2005) **Los problemas de comportamiento en el contexto escolar** Servei de Publicacions (UAB). Bellaterra.
- MORÍN, E. (2000) **Els 7 coneixements necessaris per a l'educació del futur** Centre UNESCO de Catalunya. Barcelona.
- PÉREZ DE PABLOS, S. (2003) **El papel de los padres en el éxito escolar de los hijos** Ed. Aguilar. Madrid.
- PROT, B. (2004) **Pedagogía de la Motivación. Cómo despertar el deseo de aprender** Ed. Narcea. Madrid.
- PUJOLÀS, P. (2003) **Aprender junts alumnes diferents. Els equips d'aprenentatge cooperatiu a l'aula** Eumo Editorial. Vic.
- ROCA, E. (1997) **El desarrollo curricular en secundaria** CEAC. Barcelona.
- RUIZ ROMÁN, C. (2003) **Educación Intercultural. Una visión crítica de la cultura** Octaedro. Barcelona.
- SALMON, G. (2004) **E-actividades. El Factor clave para una formación en línea activa** Ed. UOC. Barcelona.
- SARRAMONA, J. (1995) **Fundamentos de educación** CEAC. Barcelona.
- SARRAMONA, J. (2000) **Teoría de la educación** Ariel. Barcelona.
- SARRAMONA, J. (2002) **Desafíos a la escuela del siglo XXI** Octaedro. Barcelona.
- SARRAMONA, J. (2004) **Las competencias básicas en la educación obligatoria** CEAC educación. Barcelona.
- SARRAMONA, J. (2006) **Debate sobre la educación (Dos posiciones enfrentadas)** Paidós. Barcelona.

- SARRAMONA, J.; VÁZQUEZ, G.; COLOM, A. J. (1998) **La educación no formal** Ariel. Barcelona.
- SARRAMONA, J.; ROCA, E. (2002) “La participación de las familias en la escuela como factor de calidad educativa” **Aula Abierta**, nº 80, pp. 1-26.
- SERRANO, S. (2003) **El regal de la comunicació** Ara llibres. Barcelona.
- SERRANO, S. (2005) **L’instint de la seducció** Ara Llibres, 6ª edició. Barcelona.
- TRILLA, J. (1993) **La educación fuera de la escuela** Ariel. Barcelona.
- VAN MANEN, M. (2004) **El tono en la enseñanza. El lenguaje de la pedagogía** Paidós. Barcelona.
- VARIS (2003) **Teoría de la Educación, ayer y hoy** Seminario Interuniversitario de Teoría de la Educación SITE. Murcia.
- VARIS (2003) **Otros lenguajes en educación** XXII SITE. ICE UB. Barcelona.
- VON HENTIG, H. (2003) **¿Por qué tengo que ir a la escuela? Cartas a Tobías** Gedisa. Barcelona.
- ZUFIAURRE, B. (Coord.) (2002) **Comprensividad, desarrollo productivo y justicia social** Ed. CCS. Madrid.